QUADERNS DE CLÀSSICA

00

2017

LA VIDA D'UNA ORQUESTRA

Josep Pascual

Orquestra Simfònica Sant Cugat

CONSORCI DEL CENTRE CULTURAL I TEATRAL LA MASSA VILASSAR DE DALT

Fotografia: ©Vicens Gimenez

L'autor:
Josep Pascual i Triay (Barcelona, 1964). Compositor en actiu, les seves obres han estat presentades arreu del món i enregistrades per emissores de ràdio i televisió i discogràfiques com, entre d'altres, Columna Música, Tabalet i EMEC. Amb una llarga experiència com a crític musical és autor d'un gran nombre de llibres i d'articles per a revistes especialitzades d'arreu.

També és un actiu director coral i, ocasionalment, pianista.

Durant molts anys s'ha dedicat a la docència tant a Catalunya com al Principat d'Andorra i ha estat director artístic del segell discogràfic Columna Música i productor musical per a enregistraments del segell Solfa Recordings.

Està convençut que Nietzsche tenia tota la raó quan escrigué que **"una vida sense música és un error".**

Edita: Fundació Privada Música Simfònica i de Cambra · Consorci del Centre Cultural i Teatral La Massa Vilassar de Dalt

Edició: Abril 2017
Autor: Josep Pascual i Triay
Fotos OSSC: Mané Espinosa
Disseny: Pànxing Comunicació
simfonica.cat - music@simfonica.cat
teatrelamassa.cat

Quadern per a la distribució gratuïta entre els assistents als **Concerts de Clàssica** al Teatre-Auditori de Sant Cugat i al Teatre-Auditori La Massa de Vilassar de Dalt

LA VIDA D'UNA ORQUESTRA

Josep Pascual

Amb el suport de:

L'AUDITORI BARCELONA

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Empreses Culturals

Diputació Barcelona

Sumari

PRESENTACIÓ 7

QUÈ ES UNA ORQUESTRA? 8
> Orquestres i grups de cambra 10
> Orquestres de cambra 10
> Més orquestres 11
> L'orquestra simfònica 12
> Les famílies de l'orquestra 14
> La família de corda 14
> La família del vent de fusta 15
> La família del vent de metall 15
> La família de la percussió 16
> Un lloc per a cadascú 17

L'EVOLUCIÓ AL LLARG DEL TEMPS 18
> Qué vol dir orquestra? 20
> Sempre hi ha hagut orquestres? 20
> Veus i instruments 21
> Òpera i orquestres 21
> Instruments cada cop millors 22
> Una orquestra cèlebre 23
> El baix continu 24
> Una víctima de la direcció orquestral 24
> El director agafa la batuta 25
> Vells i nous instruments 26
> Vers espais més grans 27

LES SECCIONS Y LES PERSONES 28
> Els músics, el cos de l'orquestra 30
> Més sobre les famílies de l'orquestra 30
> Iguals, però diferents 32
> Qui és qui a l'orquestra 32
> El concertino 33
> El director musical 34
> El director tècnic 35
> El director general 35
> El president 35
> El responsable de documentació musical 36
> El regidor 37
> La titularitat d'una orquestra 37
> Altres tasques 37

L'ACTIVITAT D'UNA ORQUESTRA 38
> La programació d'una temporada 40
> Encàrrecs 41
> Gires i gravacions 41
> Les actuacions singulars 42

ENTRAR A FORMAR PART D'UNA ORQUESTRA 44
> Els reforços 46
> El concurs públic i les proves d'accés 46

PROGRAMA TEMPORADA 2017-18 48

Presentació

Aquest quadern és com una "segona edició" del *Quadern Q3* d'una col·lecció publicada pel **Consorci de l'Auditori i l'Orquestra (EAOBC)** l'any 2006. Hem considerat que avui, des del Teatre La Massa de Vilassar de Dalt així com per part de l'Orquestra Simfònica Sant Cugat, coincidim en els principis que inspiraren l'esmentada col·lecció i per això hem cregut oportú iniciar-ne una de nova amb aquesta obra.

El **Quadern** començava així:
"La col·lecció *Quaderns de L'Auditori* s'ofereix gratuïtament als assistents als concerts de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC) per facilitar els coneixements musicals al públic i alhora deixar constància de la riquesa d'activitats i de continguts que representa una temporada de concerts.
Aquest número 3 de la col·lecció sobre ***La vida d'una orquestra***, escrit pel crític musical Josep Pascual, s'aboca a l'objectiu de divulgar els mecanismes de treball habituals d'una agrupació simfònica d'avui, els seus precedents, la seva composició d'intèrprets i d'instruments molt diferents, i els nombrosos factors humans i tècnics que desemboquen en la realització d'un concert d'aquestes característiques. Darrere de cada audició pública d'una temporada simfònica, s'acumulen una gran quantitat de preparatius, els quals fan possible l'existència d'aquesta parcel·la de la vida musical. Conèixer el dia a dia d'una gran orquestra pot facilitar la comprensió i el gaudi de la música que interpreta, i amb aquesta idea han estat escrites les pàgines que segueixen".

En el futur ens proposem publicar cada any un **"Quadern"** basat en **"Les obres i els Compositors"** de la música de cada **Temporada de Clàssica.**

Totes aquestes edicions apuntaran cap a l'únic objectiu de familiaritzar un públic cada vegada més extens amb el fenomen de la vitalitat de la **música escoltada en viu** i les seves implicacions culturals, gràcies a les informacions i els coneixements que contribueixen a enfortir els gustos i la satisfacció de cada espectador.

Agraïment
Donem el nostre més sincer agraïment a l'**Auditori** de Barcelona per les facilitats que ens ha donat per poder publicar aquest "**Quadern**" cedint-nos els seus drets d'editor.

Què és una orquestra?

En un sentit ampli, una orquestra és un conjunt més o menys nombrós de músics que es reuneixen per tocar junts. Fixem-nos especialment en un mot de la definició, en la paraula ***conjunt***. Allò fonamental que fa que un grup de músics reunits per tocar sigui veritablement una orquestra és treballar com un conjunt i no com una suma d'individualitats. Si un grup de músics toquen junts i cadascun preserva, manté i subratlla el seu caràcter de solista individual, no podem parlar d'orquestra. L'orquestra és un grup de músics que toquen junts i la tasca que cadascú realitza es troba supeditada a la idea de conjunt.

ORQUESTRES I GRUPS DE CAMBRA

Quant a la música de cambra, trobem conjunts de músics reunits per tocar i no per això els considerem una orquestra. En aquest cas, la qüestió no és el nombre de músics, sinó com afronten el seu paper en la interpretació conjunta, ja que es tracta de diversos solistes que actuen en grup però no com a grup. Certament, els **grups de cambra** han de tenir una certa noció de conjunt en les seves interpretacions, però sempre prevalen les aportacions individuals per sobre d'un concepte interpretatiu que relacionaríem amb el d'orquestra.

Quartet Casals

ORQUESTRES DE CAMBRA

Davant de tot això sorgeix una pregunta: existeixen orquestres de cambra? Doncs sí, però hi preval el caràcter d'orquestra sobre el de cambra. És a dir, allò substantiu és el concepte d'orquestra i l'adjectiu de *cambra* ens indica el nombre de músics que la formen, el qual ha de ser reduït.

Així doncs, una orquestra de cambra és un grup de músics reduït que treballa com a conjunt i no com a suma d'individualitats propi de la música de cambra. L'orquestra de cambra és, bàsicament, una orquestra de corda a la qual, de manera més o menys ocasional, s'afegeixen instruments d'altres famílies. Però sempre està formada per pocs membres, generalment no més de trenta.

Orquestra de Cambra Illa de Menorca

MÉS ORQUESTRES

Hi ha també altres orquestres formades per instruments d'una sola família, com les constituïdes exclusivament per instruments de corda, de vent o de percussió.

Les orquestres no només existeixen en la tradició occidental. A Orient podem trobar exemples d'orquestres amb una llarga història que palesen una producció musical d'un gran refinament, com el *gamelan* indonesi i el *gagaku* japonès. A més, d'orquestres n'hi ha -n'hi ha hagut i n'hi continuarà havent- a la música popular i tradicional, a més d'allò que anomenem música clàssica.

Cobla Marinada

La cobla, la banda, les *big band* de jazz i les orquestres de ball són mostres de diferents agrupacions instrumentals que podem considerar com a orquestres i que ens són molt properes.

Banda Municipal de Barcelona

Simfònica Sant Cugat

L'ORQUESTRA SIMFÒNICA

Tal com veiem, existeixen diversos tipus d'orquestres. Tot i això, quan parlem d'orquestra, molts imaginem una gran orquestra, allò que anomenem orquestra simfònica o filharmònica.

En què es diferencien una orquestra simfònica i una orquestra filharmònica? La resposta és ben senzilla: no es diferencien en res, són el mateix. L'adjectiu *simfònica* fa referència a la dedicació al gènere simfònic. L'adjectiu *filharmònica* prové de la unió de dues paraules: *fil/o*, que vol dir amant, i *harmònic*. La denominació *filharmònic* fa referència a tot allò relacionat amb la música. Amb el mot *filharmònica* van anomenar-se diverses societats musicals des de la seva constitució, com **l'Acadèmia Filharmònica de Verona**, que es fundà el 1543.

Església de Verona on es nomenà Zanatta com a mestre de Capella de l'Acadèmia Filharmònica de Verona el 1719

Philharmonic Society of London Orchestra

La gran majoria de les orquestres que actualment coneixem com a filharmòniques es constituïren a redós d'alguna societat musical, com la **Gesellschaft der Musikfreunde** -Societat d'Amics de la Música de Viena, fundada el 1812-, que fou l'origen d'una de les orquestres més prestigioses del món: l'**Orquestra Filharmònica de Viena**, fundada el 1842. També altres societats filharmòniques d'arreu d'Europa tingueren la seva orquestra i així sorgiren importants conjunts com les orquestres de la **Societat Filharmònica de Londres** (1813). Iniciatives similars també arribaren al Nou Món, un exemple de les quals és l'orquestra de la **Societat Filharmònica de Nova York**, fundada el 1842.

New York Philharmonic Society Orchestra

LES FAMÍLIES DE L'ORQUESTRA

Una orquestra simfònica o filharmònica està constituïda per un gran nombre d'instruments diferents agrupats per famílies.

LA FAMÍLIA DE CORDA

La família més nombrosa és la de corda, formada per violins primers, violins segons, violes, violoncels i contrabaixos. Tot i que a l'orquestra podem trobar altres instruments de corda diferents dels que formen aquesta secció -com l'arpa-, considerem que la família de la corda està formada pels **instruments de corda fregada,** els que es toquen generalment amb un arquet.

Violí Viola Violoncel Contrabaix

Actualment, una orquestra simfònica té una secció de corda formada per dotze violins primers, deu violins segons, vuit violes, vuit violoncels i sis contrabaixos. Aquests integrants poden arribar fins a setze, catorze, dotze, deu i vuit instruments respectivament, però també ser-ne uns quants menys per la constitució de la pròpia orquestra o perquè la interpretació d'una determinada obra així ho requereix.

LA FAMÍLIA DEL VENT DE FUSTA

La família de vent de fusta està formada pel flautí o *piccolo*, les flautes, els oboès, el corn anglès, els clarinets, els fagots i els contrafagots. De vegades, s'hi afegeixen altres instruments d'aquesta família, com ara els saxofons.

Flautí Flauta Clarinet baix Saxofon Clarinet Oboè Corn anglès Fagot Contrafagot

La secció de vent de fusta en una orquestra simfònica actual acostuma a tenir la distribució següent: un flautí o *piccolo,* tres flautes, tres oboès, un corn anglès, tres clarinets, un clarinet baix, tres fagots i un contrafagot. És habitual que l'intèrpret del flautí toqui també la flauta, tal com passa amb els del corn anglès, el clarinet baix i el contrafagot, que toquen també respectivament l'oboè, el clarinet i el fagot.

LA FAMÍLIA DEL VENT DE METALL

La família del vent de metall està formada per les trompes, les trompetes, els trombons i les tubes. Actualment, els metalls d'una orquestra es distribueixen de la manera següent: sis trompes, quatre trompetes, quatre trombons i una tuba baixa.

Trompeta Trombó Trompa Tuba

LA FAMÍLIA DE LA PERCUSSIÓ

Actualment la família de la percussió presenta una gran diversitat. Els instruments que en formen part podríem dividir-los en dos grans grups: els de percussió de so determinat i els de so indeterminat.
Els instruments de so determinat produeixen notes musicals, i els de so indeterminat produeixen un so sense altura definida. Un exemple del primer grup serien les timbales i el xilofon, i del segon, el bombo i el triangle.

La secció de percussió d'una orquestra simfònica del nostre temps té una gran quantitat d'instruments, però podríem fer una relació gairebé indispensable per interpretar el repertori més comú en les programacions estables de les orquestres actuals. Hi trobaríem amb tota seguretat quatre timbales, un bombo, platets, caixa, triangle, xilòfon, joc de timbres (*glockenspiel),* gong, celesta i campanes.

Timbales

Bombo

Caixa

Plats

Triangle

Xilòfon

Marimba

Gong

Campanes tubulars

Celesta

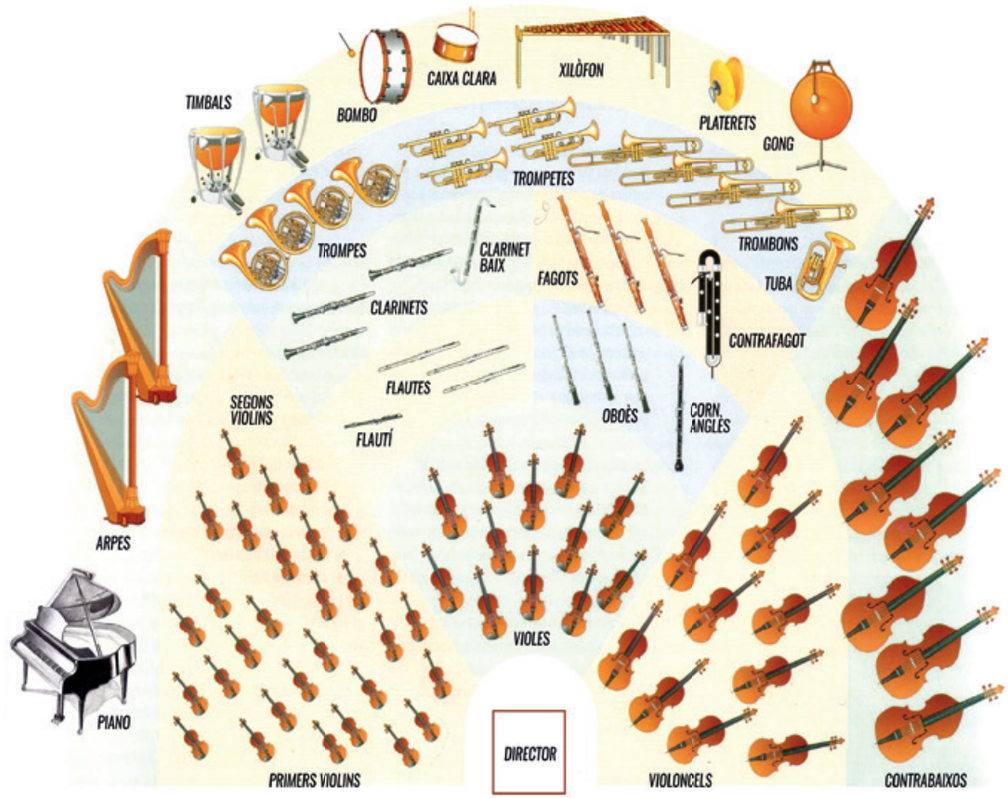

UN LLOC PER A CADASCÚ

Per qüestions que tenen a veure amb l'acústica, la família de la corda es troba en primer pla, just davant del director. Darrere trobem les altres famílies: primer, la dels instruments de vent de fusta; després, la dels instruments de vent de metall i la percussió.

A més, és habitual que instruments com l'arpa i el piano en formin part.

L'evolució al llarg del temps

L'orquestra és un ésser viu, una agrupació musical formada per persones i, per tant, sotmesa als canvis propis d'un grup humà que evoluciona i canvia al llarg del temps, sensible a dinàmiques històriques, socials, tècniques i econòmiques.

Teatre Grec de Taormina
Sicília

QUÈ VOL DIR ORQUESTRA?

L'orquestra és un fet tan viu que el seu nom mateix ha estat objecte de canvis al llarg de la història. Per començar, cal recordar que el mot orquestra ve del grec i que originàriament no designava un grup de persones que es troben per fer música, sinó un espai. **A la Grècia clàssica, l'orquestra era una part del teatre,** concretament el lloc situat entre l'escenari i els espectadors. En aquest espai, hi havia el cor, que no només cantava, sinó que, a més, ballava. El cor dels teatres grecs era un col·lectiu de persones important en les representacions de les tragèdies.

Més tard, **a l'edat mitjana, el mot orquestra servia per designar el propi escenari.** A finals de l'edat moderna, es va començar a entendre per orquestra un conjunt instrumental, generalment aquell que acompanyava les funcions teatrals.

SEMPRE HI HA HAGUT ORQUESTRES?

Tal com entenem avui el mot *orquestra,* n'existeixen des d'èpoques força antigues. Sabem que a l'antiga Mesopotàmia i a l'Egipte dels faraons hi va haver grans grups instrumentals que podríem considerar com a orquestres, i que a la Roma clàssica també hi hagué conjunts més o menys nombrosos, sobretot d'instruments de vent i percussió, els quals tenien un caràcter funcional tot acompanyant espectacles, parades militars i altres esdeveniments.

Aquestes *orquestres* serien antecedents més o menys directes de les *bandes actuals* i, per tant, també d'una manera genèrica, de les orquestres del nostre temps.

Orquestra de l'antic Egipte

VEUS I INSTRUMENTS

El procés de cristianització en el món occidental associà ben aviat la música amb la veu humana, de manera que la música vocal gaudí, al llarg de força segles, d'una major consideració que la música instrumental. Això, però, no suposà mai un arraconament definitiu de la música instrumental, sempre present d'alguna manera en la música popular i mai del tot absent en l'àmbit culte.

Hi ha indicis que ens permeten creure de manera fonamentada que les línies melòdiques de la polifonia renaixentista eren interpretades no solament per les veus humanes, sinó també per instruments. Hi hagué interpretacions només vocals d'aquesta música, però també d'altres en les quals els instruments doblaven les veus o fins i tot arribaren a substituir-les. Ara bé, és ben clar que aquests conjunts resultaven molt reduïts i que aleshores encara no podia parlar-se d'orquestres enteses d'aquesta manera.

Cant gregorià a l'edat mitjana

ÒPERA I ORQUESTRES

El tombant del segle XVI al XVII suposà una fita important en la història de la música instrumental en general i en el desenvolupament de l'orquestra en particular. Fou l'època del naixement de l'òpera i els compositors s'adonaren del paper destacat que els instruments podrien tenir en les representacions teatrals amb parts cantades.

Els compositors de l'època encara no assignaven un paper determinat a instruments concrets, però començaren aleshores a constituir-se agrupacions instrumentals associades a l'òpera amb instru-

ments dotats de funcions específiques. Calia, a més, cercar l'equilibri de les sonoritats entre aquestes famílies i aquests instruments, de manera que el grup dels instruments de corda anà creixent en nombre perquè el vent i la percussió no l'anul·lessin.

En aquelles primeres òperes, hi havia moments purament instrumentals i d'altres en els quals els instruments acompanyaven el cant. Tot plegat anà donant forma, a poc a poc, a un tipus de conjunt instrumental relacionat de manera clara amb allò que actualment anomenem orquestra.

Representació de l'òpera *'El rapte en el serrall'* a Berlín el 1789

INSTRUMENTS CADA COP MILLORS

A més, aquella fou l'època en què l'art de fabricar instruments conegué un gran impuls. Els instruments cada cop eren millors i les conquestes tècniques anaren succeint-se. Vers la meitat de la dècada dels 1550, **Andrea Amati** (Cremona, 1505 - Cremona, 1578) construí els primers violins derivats de l'evolució de la viola *da braccio*. Un nebot seu, **Niccola** (Cremona, 1596 - Cremona, 1684), excel·lí amb violins magnífics d'una gran potència sonora i expressiva i fou mestre del mític lutier **Antonio Stradivari** (Cremona, 1644 - Cremona, 1737), model indiscutible en la fabricació d'instruments de corda.

Antonio Stradivari. Impressió romàntica del Segle XIX

UNA ORQUESTRA CÈLEBRE

Les contínues millores en els instruments permeteren que es constituïssin grups instrumentals importants, com les primeres orquestres cortesanes d'Anglaterra i França. En aquesta època, sorgí una orquestra de corda coneguda arreu d'Europa, '***Les Vingt-quatre violons du roi'***, la qual tingué un paper destacat en la música francesa al llarg dels regnats de Lluís XIII, Lluís XIV i Lluís XV, entre el 1626 i

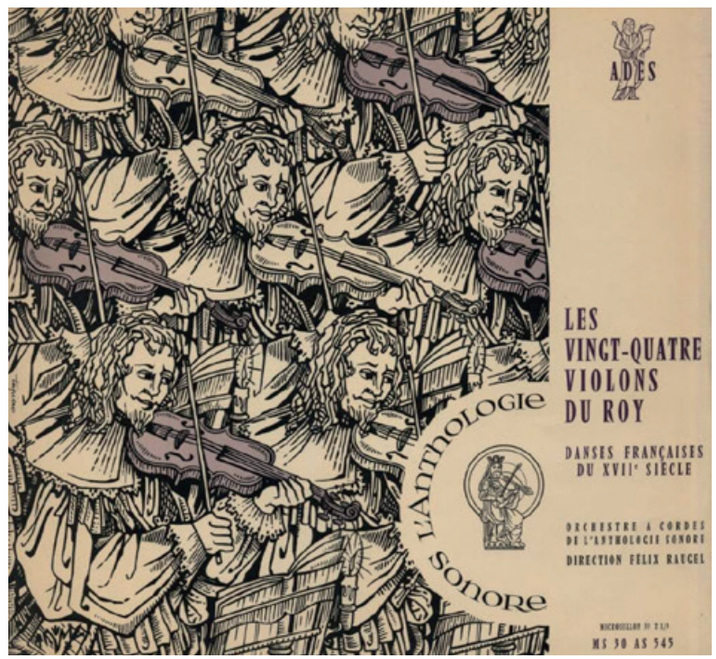

Les Vingt-quatre violons du roi

el 1761. Un dels directors d'aquesta cèlebre orquestra fou el gran compositor francès d'origen italià Jean-Baptiste Lully (Florència, 1632 - París, 1687), el qual, com altres músics de l'època, s'adonà de les moltes possibilitats que oferien els nous instruments per a la creació musical, alhora que això permetia que s'anés configurant una escriptura orquestral amb característiques pròpies, ja definitivament diferenciada de l'escriptura vocal.

A més de la família de la corda, a les orquestres com *'Les Vingt-quatre violons du roi'* s'afegien ocasionalment, però cada cop amb més freqüència, instruments de vent o fins i tot de percussió. Els compositors ja assignaven una part determinada a un instrument determinat o a una secció concreta, de manera que nasqué aleshores l'orquestra com l'entenem actualment, encara que ens trobem lluny de l'orquestra moderna.

L'orquestra barroca era essencialment d'instruments de corda, a la qual se n'afegien d'altres de vent i percussió segons les necessitats i les possibilitats. **No existia la figura del director** com l'entenem actualment. El ritme el marcava l'anomenat baix continu, i els matisos dinàmics i expressius ocupaven un lloc molt secundari, fins al punt que molt rarament s'escrivien a les partitures.

EL BAIX CONTINU

El baix continu estava format aleshores per un instrument polifònic o més d'un -el clavecí, l'arpa, la guitarra, el llaüt, l'orgue, etc.- que **improvisava un acompanyament harmònic** i alhora es recolzava en l'escriptura de la línia del baix, la qual anava a càrrec d'un instrument de registre greu o més d'un -el violoncel, el contrabaix, el fagot, etc.-. El compositor escrivia una línia del baix i uns números a sota o a sobre de cada nota, els quals donaven pistes als intèrprets per acompanyar les veus i els instruments.

UNA VÍCTIMA DE LA DIRECCIÓ ORQUESTRAL

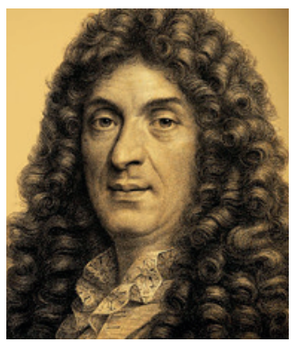

Jean-Baptiste Lully
Florència 1632-
París 1687

Hem parlat abans del compositor Jean-Baptiste Lully, el qual dirigí l'orquestra coneguda amb el nom de *'Les Vingt-quatre violons du roi'*. Lully fou, de fet, quelcom més que el director d'aquesta cèlebre orquestra, atès que arribà a ser el màxim responsable de la música de la cort de tres reis francesos, entre els quals hi havia Lluís XIV. Lully compongué en certa ocasió un *Te Deum* per demanar a Déu que la salut del monarca millorés, ja que es trobava malalt, i dirigí l'orquestra ajudant-se amb **un gran bastó que colpejava contra el terra** segons la pràctica habitual d'aleshores. El compositor i director tingué la mala fortuna de colpejar-se el peu, gangrenà la ferida produïda pel cop, li provocà una septicèmia i morí al cap de poques setmanes.

EL DIRECTOR AGAFA LA BATUTA

L'orquestra anà creixent i, a poc a poc, el baix continu deixà de sentir-se amb nitidesa. Els instruments guanyaven potència i calia que algun músic guiés el conjunt amb un criteri interpretatiu clar. La necessitat d'un director anà esdevenint una realitat.

Els primers directors donaven cops a terra amb un gran bastó, però això produïa un so força molest, de manera que anà adoptant-se el costum que les interpretacions orquestrals fossin guiades pel primer violí -el concertino, al qual tots havien d'estar atents- i més tard per un director que ja no tenia un violí a les mans, sinó una batuta. A més, aquest director es posava dret de cara a l'orquestra.

El director i compositor Johann Strauss
1888 - Viena

Antoine Forqueray (1671-1745) *(Intruments antics)*

VELLS I NOUS INSTRUMENTS

En aquesta evolució de l'orquestra, alguns instruments milloraven en la seva construcció i d'altres desapareixien. Se'n creaven de nous i els relacionats amb la interpretació del baix continu esdevingueren una part estable de l'orquestra, amb una funció clara deslligada de l'acompanyament.

Trompes, trompetes i tota la família del metall eixamplaven cada cop més les seves possibilitats. Podien fer altres notes, a més dels harmònics propis del to en què estaven afinats. De mica en mica van ser capaços d'interpretar amb claredat una escala cromàtica com un instrument de corda.

La manca de potència i de volum de les violes de gamba i les flautes de bec suposà que, definitivament, fossin arraconades de l'orquestra, mentre que instruments com el fagot deixaven el seu paper de baix continu i s'unien a la mateixa família d'instruments habituals com els oboès o d'altres de nova incorporació com els clarinets.

Secció Vent, *(vista parcial)* Simfónica Sant Cugat

Avançant en el temps, la família del vent anà creixent en nombre i en varietat, així com la percussió, de manera que l'orquestra coneixia una quantitat de components cada cop més gran. I no només pels nous elements, sinó també pel fet que l'equilibri entre les diferents famílies feia necessari un increment dels instruments de corda, sempre el més nombrós.

L'Auditori Barcelona

VERS ESPAIS MÉS GRANS

En l'evolució de l'orquestra hi tingué un paper important el fet que aquests grups instrumentals passessin de petits espais -les cambres- a teatres d'òpera i sales de concert. Calia omplir de música aquests grans recintes i les orquestres havien de tenir una sonoritat més potent.

El director ja era imprescindible. No solament guiava el ritme de l'execució, sinó també les dinàmiques i l'expressivitat en la interpretació. El director imposava un criteri i els membres de l'orquestra, com a conjunt disciplinat, l'acceptaven. L'orquestra moderna, tal com la coneixem als nostres dies, ja era un fet.

També calien diners per mantenir l'activitat de l'orquestra. Els grans espais substituïren les petites cambres no només per raons acústiques o estètiques, sinó per un motiu més prosaic: a les noves sales hi cabia més gent que en un espai petit i, com més gent passés per taquilla, millor.

Les seccions i les persones

L'orquestra simfònica està formada per diverses seccions, en les quals s'agrupen els diferents músics que la integren. A més, moltes persones amb diferents càrrecs i responsabilitats participen en la vida no només concertística d'una orquestra, sinó també de gestió i promoció. Cal molta organització perquè una agrupació musical d'aquestes característiques pugui actuar. Una orquestra és tot un món.

Orquestra Simfònica Sant Cugat

ELS MÚSICS, EL COS DE L'ORQUESTRA

En primer lloc, perquè una orquestra existeixi cal -és ben obvi- un conjunt de músics. I cal que aquests músics estiguin agrupats i organitzats per portar a terme els concerts, que és la primera funció de l'orquestra. Però, perquè els concerts arribin a realitzar-se, cal la intervenció d'altres persones. De moment, però, ens fixarem en els músics, els primers protagonistes de la vida d'una orquestra.

Els integrants de l'orquestra han de ser músics preparats, que hagin estudiat en profunditat la tècnica del seu instrument i que el dominin prou. Els músics, un cop han superat les proves que els permeten ser membres de l'orquestra, s'agrupen segons l'instrument que toquen i segons la família a la qual pertany el seu instrument. Un intèrpret de clarinet baix, per posar un exemple, formarà part dels clarinets de l'orquestra i, alhora, serà membre de la família del vent de fusta.

MÉS SOBRE LES FAMÍLIES DE L'ORQUESTRA

Tots els músics són iguals dins l'orquestra? N'hi ha de més importants que d'altres? Hi ha jerarquies entre els músics de l'orquestra? Direm que tots els músics de l'orquestra són importants, però no tots són iguals. Els uns tenen unes funcions assignades i els altres en tenen unes altres. Certament hi ha jerarquies, però tots tenen un paper i tots són necessaris perquè l'orquestra treballi com cal.

Com ja hem indicat, **la família més nombrosa en una orquestra simfònica és la de la corda.** Els seus components estan aplegats en violins primers, violins segons, violes, violoncels i contrabaixos. La tradició ha anat imposant aquesta distinció entre violins primers i segons, atès que toquen parts diferents, però de la mateixa importància i amb el mateix instrument.

Secció de corda *(vista parcial)* Simfònica Sant Cugat

Un aspecte curiós en la vida de la família de la corda és que els integrants de cada secció van rotant de posició, per això veiem tot sovint que els músics no ocupen el mateix lloc (un dia toquen entre els primers faristols i un altre, darrere de tot). Això, però, només afecta els *tutti*, no els solistes, ni els caps de corda ni el concertino, les funcions dels quals exposarem més endavant.

La família de la corda és molt estable, rarament s'hi incorporen instruments diferents dels habituals. La viola de gamba, les diferents violes *da braccio*, el violí *piccolo* i d'altres han caigut en desús. En cas que participin en una execució, ho fan normalment com a solistes.

Secció de vent *(vista parcial)* Simfònica Sant Cugat

Altres famílies, però, no gaudeixen de l'estabilitat de la corda i s'hi integren instruments diferents dels quals en formen part de manera estable. Així tenim la del vent de fusta, formada pel nucli fonamental de les flautes, oboès, clarinets i fagots. No resulta estrany que s'hi sumin saxofons i que els mateixos intèrprets de flauta toquin el flautí o *piccolo* i la flauta contralt en sol, que els d'oboè toquin també el corn anglès, que els de clarinet tinguin al seu abast un clarinet baix i que els de fagot toquin també el contrafagot. En la interpretació del repertori barroc poden arribar a integrar-se instruments com flautes de bec i diferents tipus d' oboè (l'oboè *da caccia*, per exemple), així com els *corni di bassetto* en l'execució de determinades obres clàssiques, com el *Rèquiem* de Mozart.

El metall també és una família prou oberta a integrants més o menys puntuals. A més de trompes, trompetes, trombons i tubes, la família es pot veure ampliada arran d'interpretacions d'obres de Wagner i Bruckner amb les tubes wagnerianes.

La percussió representa la família amb més flexibilitat, la que els darrers decennis ha conegut més desenvolupament i nous integrants. Queden definitivament enrere els temps del Classicisme, on les timbales pràcticament només tocaven per donar suport als acords dels metalls. Gongs, vibràfons, xilofons, caixes xineses, la celesta, el joc de timbres (*glockenspiel*), carillons, tambors de diferents mides, maraques, fuet, castanyoles, *güiro* i un amplíssim catàleg d'instruments de percussió -tant determinada com no determinada- han anat enriquint la paleta orquestral, provinents de tradicions d'arreu del món.

Instruments com l'arpa i el piano tenen un lloc estable en l'orquestra. D'altres com l'orgue i les ones Martenot també hi participen, encara que de manera no tan sovintejada com els altres instruments esmentats. També s'hi pot incorporar l'electroacústica, del magnetòfon als orgues electrònics, passant pels *samplers* i generadors d'ones aleatòries.

IGUALS, PERÒ DIFERENTS

Tots aquests instruments són importants en la vida d'una orquestra. Encara que la corda protagonitzi una obra, si al moment indicat l'intèrpret de timbales entra tard o massa d'hora, la sonoritat del conjunt se'n ressentirà. Tots, doncs, tenen importància.

Aleshores sorgeix en molts de nosaltres -que no formem part d'una orquestra- una pregunta: cobra el mateix aquell que toca una sola nota al triangle que un dels violins primers, el qual sembla que no pari de tocar durant tot el concert? Cobren el mateix, si un i altre són *tutti*. I si en un concert els trompetistes toquen molt menys que els flautistes, també cobren el mateix? Sí, cobren el mateix, si tots són *tutti*. Per cert, què vol dir *tutti*?

QUI ÉS QUI A L'ORQUESTRA

A l'orquestra estrictament parlant -entesa només com a conjunt de músics que toquen- no tothom és igual ni té les mateixes funcions. Fa un moment parlàvem dels *tutti*, els quals no són el mateix que els solistes ni els caps de corda o el concertino. Veiem-los.

Entre els músics de l'orquestra hi ha, com en altres àmbits de la vida, una diversitat de funcions. Els *tutti* són el gruix dels músics, tots els que formen l'orquestra, tret d'aquells que tenen unes responsabilitats específiques, als quals anomenem solistes i caps de corda.

Si prenem la família de la corda, hi tenim cinc seccions: violins primers, violins segons, violes, violoncels i contrabaixos. Cadascuna d'aquestes seccions o cordes té un cap, el cap de corda o solista, el qual d'alguna manera és el que mana. Els altres, com a conjunt, són els *tutti*. Un dels cap de corda o solista té una responsabilitat especial: el concertino, el cap de corda dels primers violins.

Així doncs, a totes les famílies i seccions de l'orquestra hi ha un cap o solista, a més de diversos assistents que l'ajuden en la seva tasca. Un cas especial, com hem apuntat, és el concertino, veritable autoritat dins de l'orquestra.

Existeixen dues distribucions dels músics damunt l'escenari, la clàssica amb primers violins a l'esquerra i segons a la dreta, i la més moderna amb primers i segons al mateix costat. Alguns directors actuals posen les violes a la part davantera dreta o els contrabaixos a l'esquerra o els violoncels al centre.

EL CONCERTINO

El concertino exerceix tasques de lideratge i de mediació, manté la disciplina i afina. També és l'interlocutor entre els màxims responsables tècnics i polítics de l'orquestra i els músics que la formen.

Ocasionalment, pot exercir tasques de direcció quan els músics i algun director convidat no s'entenen (aleshores miren el concertino). És allò que designen amb l'expressió "avui dirigeix el concertino" o "avui la batuta no sona".

Una altra funció del concertino és la de *posar arcs*, és a dir, rebre les partitures de la corda i marcar la direcció dels arcs. Quan presenciem el concert ens adonem que tots els membres d'una determinada corda -violins primers, violins segons, violes, violoncels i contrabaixos- toquen igual. Hi ha, però, directors que realitzen aquesta tasca amb la col·laboració del concertino i d'altres que donen ells mateixos les indicacions.

Geert Krosenbrink
Concertino
Simfònica Sant Cugat

Director titular i fundador de l'OSSC, Josep Ferré. En segon pla, el concertino.

En primer lloc, el director musical és el responsable de la programació de cada temporada, el seu principal inspirador, dintre de les línies generals de cada orquestra. Proposa l'atenció dedicada als concerts a cada època i cada escola de la història de la música, com també obres determinades i solistes convidats. El director musical és el responsable del nivell artístic assolit per cada orquestra i, en aquest sentit, s'ocupa de prop de la feina dels músics fixos, de les noves incorporacions a la plantilla o dels reforços titulars amb artistes convidats, entre moltes altres funcions relacionades amb la seva primera responsabilitat artística.

Un cas ben conegut és el del gran mestre anglès John Barbirolli (Londres, 1899 - Londres, 1970), l'estil de direcció personal i inconfusible del qual es devia tot sovint a la seva particular manera de *posar arcs*.

Pot passar que, de vegades, el concertino i el director de l'orquestra no s'entenguin ja des dels assajos. Aleshores cal la intervenció d'algun càrrec tècnic, generalment el director tècnic de l'orquestra. Ara bé, l'amor a la música i el compromís de tots els implicats en la tasca de portar la partitura fins al públic fan possible que el concert arribi a bon port.

EL DIRECTOR MUSICAL

El músic que branda la batuta, el director titular de l'orquestra, ocupa un lloc clau, tot i no ser l'únic director que participa en la vida d'una orquestra. També hi ha directors convidats, directors assistents o d'altres que col·laboren en determinats repertoris pel fet de ser-ne reconeguts especialistes.

Per realitzar la seva tasca, el director artístic compta amb la col·laboració de la "Comissió artística" formada pels caps de corda de l'Orquestra.

EL DIRECTOR TÈCNIC

El director tècnic s'ocupa de la gestió de l'orquestra, controla els pressupostos, preveu les despeses i, en general, fa possible que l'orquestra tingui tot el que necessiti per tirar endavant les activitats previstes. Calcula els músics que caldran per a un determinat concert o per a una determinada sessió de gravació, contracta el personal necessari i posa a l'abast de l'orquestra els instruments i tot el material tècnic per actuar.

És feina seva contractar artistes col·laboradors, relacionar-se amb els agents i sales de concert per actuar i realitzar gires, cercar hotels per als desplaçaments, ocupar-se d'aspectes com la gestió dels drets d'autor i de les gravacions... En resum, el director tècnic s'ocupa del dia a dia de l'orquestra -sovint rutinari- i això es reflecteix en un pla de treball que els músics reben al principi de cada temporada. Aquest pla pot arribar a modificar-se fins a tres setmanes abans de la data prevista per a cada activitat.
El director tècnic compta amb la col·laboració, entre d'altres, de l'administrador de l'orquestra. Pel que fa als aspectes administratius i organitzatius, treballa estretament amb el director general.

EL DIRECTOR GENERAL

Aquest càrrec tècnic té per funció exercir la gerència i marcar els objectius generals de l'orquestra. Treballa estretament amb el president i amb el director titular i musical de l'orquestra. Pot intervenir activament en la programació, sempre col·laborant amb el president i el director musical, amb els quals estableix un pla estratègic on queden reflectits els criteris artístics. També es responsabilitza que l'orquestra tingui prou recursos i, conjuntament amb el director de màrqueting, de les campanyes de projecció.

EL PRESIDENT

El director general és el càrrec tècnic més important i amb més capacitat de decisió, però a les orquestres hi ha també un càrrec polític de confiança que representa les institucions rectores, les administracions públiques que sufraguen l'activitat. Aquest càrrec és el de president, el màxim representant institucional de l'orquestra i responsable del seu consell d'administració.

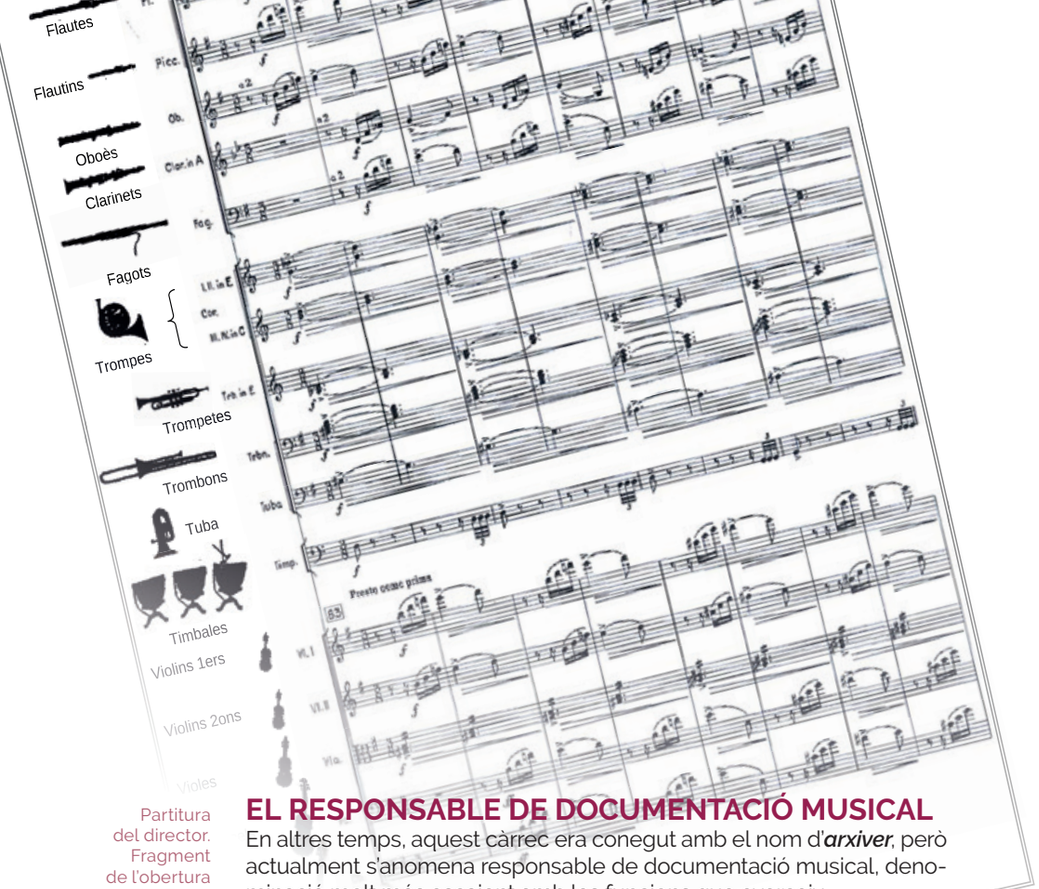

Partitura del director. Fragment de l'obertura 'La Forza del destino'

EL RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL

En altres temps, aquest càrrec era conegut amb el nom d'***arxiver***, però actualment s'anomena responsable de documentació musical, denominació molt més escaient amb les funcions que exerceix.
La seva tasca fonamental és aconseguir les partitures que calen per als concerts de l'orquestra. Gràcies a la seva feina de recerca, cada músic té sobre el faristol la partitura adient.

És habitual que les orquestres amb llarga trajectòria disposin d'un arxiu propi on es poden trobar les partitures requerides, però amb l'arxiu no n'hi ha prou, ni tan sols a les orquestres més arrelades.

Així doncs, cada orquestra necessita llogar les partitures a les editorials que li poden subministrar. Actualment la xarxa d'internet fa possible que el responsable de documentació musical trobi les partitures amb més facilitat que temps enrere.

El responsable de documentació musical ha de cercar les obres que li indica el director i ha de tenir molt en compte quina és l'edició d'aquestes obres que un determinat director demana. Pel que fa a les estrenes, molt sovint és el mateix compositor qui posa les partitures a disposició de l'orquestra i el responsable de documentació musical s'encarrega de revisar-les acuradament.

Per posar a punt les **partitures** i les **particel·les** (la part de cada instrument) de les obres que interpreta l'orquestra, el responsable de documentació musical treballa amb programes informàtics d'edició de partitures. Per fer-nos una idea de l'abast de la seva tasca diària, cal tenir en compte que cada instrument toca una particel·la diferent. Això representa que per cada obra hi pot haver entre 25 i 35 parts diferents i que totes les partitures de corda han de tenir els mateixos arcs escrits i revisats pel concertino. El responsable de documentació musical ha de fer tot el necessari perquè cada músic de l'orquestra tingui aquella particel·la que li cal en el moment adequat. Són les partitures d'estudi que es distribueixen per internet entre els músics i les partitures de faristol, que són les partitures editades de compra o de lloguer.

EL REGIDOR

El regidor és el responsable que tot estigui preparat per tal de fer els assajos i concerts. Els faristols, les partitures, els instruments, les cadires, els camerinos... En el cas de fer un concert fora del lloc habitual, també s'encarrega del transport i de dirigir la preparació de l'escenari per tal de realitzar el concert: instruments solistes com el piano de cua, la il·luminació de l'escenari, les llums de sala, etc. En el moment del concert el regidor és l'única autoritat a l'escenari. Dóna l'ordre de sortir als músics i avisa al director i als solistes.

LA TITULARITAT D'UNA ORQUESTRA

Les orquestres de titularitat pública, com l'OBC, depenen de pressupostos públics. Les orquestres de titularitat privada, com la Simfònica Sant Cugat, acostumen a tenir una "Fundació", que és l'entitat jurídica que gestiona i representa l'Orquestra. L'orgue de govern de la Fundació és el "Patronat". El president o presidenta de la Fundació és un càrrec molt important que, a més de convocar i presidir les reunions del "Patronat", exerceix la gerència i marca els objectius generals de l'orquestra. Treballa estretament amb el director titular de l'orquestra. També procura que l'orquestra tingui prou recursos per a realitzar la seva activitat. El president/a és també el màxim representant institucional de l'orquestra.

ALTRES TASQUES

A les orquestres hi ha, com veiem, diferents càrrecs de signe variat. A més dels esmentats, cal afegir-ne d'altres com el cap de màrqueting, el cap de comunicació, el cap de relacions externes, els col·laboradors que escriuen els programes de mà i moltes altres persones que, d'una manera o d'una altra, projecten socialment la vida de l'orquestra.

Tots plegats fan possible que l'orquestra actuï, malgrat que la major part del públic només vegi el director musical com a gran protagonista. Certament és una peça clau, però ni de lluny l'única, com hem exposat.

En resum, una orquestra és com una empresa que té com objectiu l'excel·lència del seu 'producte': la música.

L'activitat d'una orquestra

L'activitat d'una orquestra, especialment si és de titularitat pública, respon a unes determinades opcions de política cultural i de compromís artístic i ciutadà, definides en un pla estratègic aprovat per les institucions i amb uns criteris on intervé la pròpia orquestra mitjançant els seus representants.

Concert al Palau Sant Jordi
amb Josep Carreres
6-10-2003

LA PROGRAMACIÓ D'UNA TEMPORADA

La programació d'una orquestra és responsabilitat del director artístic i musical -que també acostuma a ser-ne el director titular que compta amb la col·laboració de la 'Comissió Artística'-, tot i que també hi participen en moltes ocasions els representants de les institucions rectores i el director general. Habitualment la programació respon a criteris com ara:

- **Ampliar el públic de la música en viu** mitjançant una important projecció de totes les activitats i ofertes de l'orquestra.

- **Potenciar la música i els músics del país,** la qual cosa implica la presència d'intèrprets i compositors locals en les activitats de l'orquestra.

- **Combinar de manera harmònica les obres de gran repertori** amb noves incorporacions que sedueixin el públic, propostes estimulants que en algun cas puguin arribar a esdevenir un tret d'identitat de determinades orquestres (la presència de música cinematogràfica a la temporada de l'OBC en seria un bon exemple).

- **Afavorir la presència de solistes de relleu internacional** i de destacats directors d'orquestra del panorama musical del moment. Això suposa que els responsables de l'orquestra es posin d'acord amb els agents d'aquestes grans figures per comptar amb la seva actuació.

- **Donar suport als joves músics** per facilitar la seva gradual implantació entre el públic i la vitalitat del relleu generacional.

Un cop decidida la programació, el responsable de documentació musical de l'orquestra comença la seva tasca de recerca dels materials necessaris perquè els concerts previstos puguin portar-se a terme. Els músics que integren l'orquestra van rebent les seves particel·les i comencen a estudiar-les a casa, individualment.

Després es troben per seccions i arriben els assajos de tota l'orquestra, de vegades amb públic. El director tècnic estableix un calendari de treball on figuren detalladament les dates d'assaig, concerts, gires, sessions de gravacions i altres activitats pròpies d'una orquestra al llarg de la intensa temporada.

ENCÀRRECS

És molt comú que les orquestres d'arreu del món facin una atenció especial als compositors del seu temps i del seu país, als quals també encarreguen obres per estrenar-les. Cada temporada el director artístic o un jurat decideixen a quins compositors faran un encàrrec. Aquest jurat està format per membres de l'orquestra, músics i càrrecs tècnics. A més de les estrenes, acostumen a tenir lloc interpretacions d'autors locals, vius o morts, de la mateixa manera que es potencia entre el gran públic la divulgació de compositors destacats del panorama internacional.

GIRES I GRAVACIONS

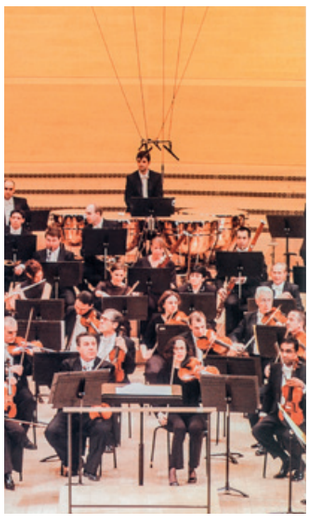

Les gires que efectua una orquestra contribueixen al fet que sigui coneguda més enllà del seu camp d'acció estable. Les activitats fora del recinte habitual representen un moment molt important en la vida d'una orquestra i són un deure de compromís amb la societat, destinat a mostrar a fora la vitalitat del seu patrimoni musical, tot i que no sempre resulti còmode.

Sovint les gires es planegen amb molta antelació i les gestions s'inicien uns quants anys abans. Per no afectar la programació estable de les orquestres, acostumen a fer-se a finals de temporada, tot i que hi ha excepcions. També a final de temporada resulta habitual que les orquestres realitzin els seus enregistraments discogràfics, els quals suposen una altra important promoció de l'orquestra. Alguns enregistraments discogràfics els proposa la pròpia orquestra, i d'altres els proposa un segell discogràfic interessat en la interpretació d'un determinat programa.

A les gires l'orquestra es troba davant un públic poc habitual, el qual tampoc coneix a fons aquella agrupació. Per això, tot sovint les orquestres proposen en aquestes ocasions un programa diferent i nou, una música a la qual els oients no estiguin acostumats. Una orquestra nord-americana de gira per Europa proposarà fàcilment programes basats en compositors del seu país com George Gershwin,

Concert extraordinari a la Sagrada Família

Aaron Copland, Leonard Bernstein o Elliot Carter. Igualment, quan l'OBC surt de gira, ofereix programes basats en músics del nostre entorn cultural com Manuel de Falla, Maurice Ravel, Robert Gerhard, Xavier Montsalvatge i d'altres. A les gravacions passa una cosa molt semblant, encara que la música no tingui fronteres i que una orquestra catalana pugui resultar del tot convincent amb un programa germànic, posem per cas.

LES ACTUACIONS SINGULARS

A més de les gires i les sessions d'enregistrament discogràfic, una orquestra pot dur a terme actuacions singulars, les quals proporcionen dinamisme i suposen un incentiu perquè els músics despleguin la seva creativitat o puguin treballar aspectes poc habituals.
Moltes orquestres ofereixen cicles de música de cambra amb intèrprets procedents de les seves files. Algunes orquestres, com les filharmòniques de Viena i Berlín, tenen grups de cambra estables entre els seus components. Així, trobem quartets, octets o un sorprenent grup de cambra format per tota una secció de l'orquestra, com el cas dels violoncel·listes de la Filharmònica de Berlín.

A més d'aquests grups estables, d'altres sorgeixen puntualment de les orquestres, sobretot en temporades de llarga tradició. El cas de l'OBC n'és un exemple. Entre els seus membres, no hi ha formacions de cambra estables patrocinades per la mateixa orquestra, però cada any proposa un cicle de concerts de cambra amb participació activa dels seus membres.

Pel que fa a la interpretació de determinades obres que requereixen la participació d'un cor, algunes orquestres en disposen d'un de propi de manera estable, com la London Symphony, la de Chicago, etc. D'altres com l'OBC no tenen cor titular, però treballen de manera continuada i freqüent amb els cors semiprofessionals de bon nivell del país.

Una altra de les actuacions singulars d'una orquestra la constitueix el fet d'integrar-se en un espectacle operístic. Hi ha orquestres dedicades especialment a l'òpera i d'altres no, però sovint es dóna el cas que les primeres també fan concerts i que les segones participen en representacions operístiques, especialment en festivals. Aquesta és una altra de les activitats que enriqueixen els intèrprets, com també ho és la participació en festivals de música contemporània, les interpretacions del repertori barroc i tot allò que estimula els membres de l'orquestra i el seu públic.

Els concerts familiars i els de caràcter pedagògic, destinats a formar nous públics entre les noves generacions, són igualment molt importants en la projecció social d'una orquestra i estan adquirint cada vegada una volada més ambiciosa per part de les més dinàmiques.

Entrar a formar part d'una orquestra

Ja hem dit que una orquestra és un cos viu que canvia amb el temps, que creix i que incorpora nous integrants per tirar endavant les seves activitats. L'orquestra la formen primordialment els músics. Sense músics no hi ha orquestra, això és ben clar, tot i que també necessita càrrecs polítics i tècnics, administració, documentalistes i un reguitzell d'ocupacions diverses.

Hem vist que no tots els músics són iguals dins l'orquestra, cadascun hi té una funció específica, unes responsabilitats, una tasca concreta. Hem parlat dels *tutti*, dels solistes, del concertino, del director. Tots plegats són membres de l'orquestra. Fixem-nos en aquesta paraula: membres, membres de l'orquestra.
Formen part del cos viu. Són, doncs, els únics músics que trobem a l'orquestra? En general, sí. Són la plantilla de l'orquestra.
Però, a més de la plantilla, a més d'aquests membres, podem trobar-nos amb els reforços.

ELS REFORÇOS

De vegades, la interpretació d'una determinada obra pot exigir que l'orquestra s'amplii o que incorpori músics poc habituals que no formen part de la plantilla. Pot caldre un intèrpret de guitarra elèctrica, de sitar, d'ones Martenot, d'orgue, de clavecí. Poden ser necessaris més percussionistes, dos pianistes per tocar a quatre mans, una secció de saxofons, ampliar de manera important la corda o alguna altra família... I totes aquestes incorporacions no són com a solistes, sinó com a integrants molt puntuals de l'orquestra.

Els reforços són els músics que no fan de solistes quan entren a l'orquestra, que s'hi integren puntualment i que, un cop acabada la feina, l'abandonen. Solen ser músics prou experimentats, coneguts pels responsables de l'orquestra i que entren a formar part de la plantilla per un curt espai de temps -sovint per un sol concert, precedit dels pertinents assajos- sense passar cap examen ni oposició. El músic que fa de reforç acostuma a rebre un dia una trucada telefònica o un correu electrònic en el qual se'l convida a participar en la vida de l'orquestra per cobrir unes necessitats temporals concretes.

Tots els músics participen en diversos assaigs de les obres, per seccions o en conjunt, sota la batuta del director que conduirà el concert.

EL CONCURS PÚBLIC I LES PROVES D'ACCÉS

Una orquestra, per ser-ho, necessita una plantilla estable i uns reforços destinats a cobrir necessitats puntuals, però tant en un cas com en l'altre li calen músics. Les orquestres de titularitat pública convoquen un *concurs públic,* mentre que les de titularitat privada acostumen a fer *proves d'accés* que serveixen per avaluar els diferents aspirants a formar part de l'orquestra.

El concurs públic de la plaça o places que s'han de cobrir es fa saber a través de diaris i altres recursos de difusió perquè els aspirants enviïn el seu currículum i que els responsables de l'orquestra facin una primera tria. La primera prova eliminatòria és el concurs de mèrits, on resulta del tot necessari que els aspirants tinguin la titulació

requerida i que la seva experiència i estudis d'aprofundiment quedin reflectits al currículum. El jurat comença així la selecció per cobrir les places vacants que surten a concurs. Però, qui és el jurat?

Acostuma a estar format per professionals de la música de reconegut prestigi en representació de les institucions que donen suport a l'orquestra i de la mateixa orquestra, entre els quals hi ha el director musical, el director tècnic i el director general, els solistes i el concertino, i tot sovint, a més, per altres representants dels músics. Un cop el jurat ha fet una primera tria, comencen les proves, on els músics aspirants a cobrir les places demostren davant del jurat el seu domini de l'instrument. Hauran tingut l'oportunitat de preparar les obres, ja que a les convocatòries se'ls fa saber la partitura que hauran de tocar. Amb la finalitat de valorar només allò que s'escolta, **el músic toca darrere d'una pantalla**, de manera que el jurat no el veu i ell no veu el jurat. Aquesta primera prova es fa generalment amb l'acompanyament d'un piano.

La segona prova acostuma a ser també tot sol i ja no és a cegues. Tot i això, pot passar que el jurat tingui dubtes sobre qui ha de triar entre dos o tres músics o que necessiti sentir un altre cop un determinat aspirant, per la qual cosa pot demanar que es repeteixin algunes interpretacions. Un cop el jurat ha pres la seva decisió, els seleccionats s'integren a l'orquestra. Els nous membres acostumen a passar **un temps de prova, habitualment un any**, abans de signar un contracte laboral indefinit.

PROGRAMA TEMPORADA 2017-2018

Simfònica Sant Cugat

Teatre-Auditori Sant Cugat

Teatre-Auditori La Massa - Vilassar de Dalt

Festival Mozart

22 de setembre de 2017 — **Teatre-Auditori Sant Cugat**

29 d'octubre de 2017 — **Teatre-Auditori la Massa - Vilassar de Dalt**

Simfònica Sant Cugat

Flauta solista: **Patricia de No**
Concertino-Director: **Gerard Claret**

PROGRAMA

Divertimento per corda

Concert per a flauta i orquestra en Re major

Divertimento per a instruments de vent

Simfonia nº 29

Festival Txaikovski

23 de novembre de 2017 — **Teatre-Auditori Sant Cugat**

26 de novembre de 2017 — **Teatre-Auditori la Massa - Vilassar de Dalt**

Simfònica Sant Cugat

Violí solista: **Kalina Macuta**
Director: **Josep Ferré**

PROGRAMA

Concert per a violí i orquestra nº 1 en Re major op. 35

Caprici italià op. 45

Suite del ballet *El llac dels cignes*

Concert de Cap d'Any

27 i 28 de desembre de 2017 — **Teatre-Auditori Sant Cugat**

1 de gener de 2018 — **Teatre-Auditori la Massa - Vilassar de Dalt**

Simfònica Sant Cugat

Director convidat: **Jesús Medina**

PROGRAMA

Primera part:
Música simfònica mexicana

Segona part:
Música vienesa

Homenatge a Bernstein

28 de gener de 2018 — **Teatre-Auditori la Massa - Vilassar de Dalt**

Banda Municipal Barcelona

Directora: **Beatriz Fernández**

PROGRAMA

Antón Alcalde: *Picadilly Circus,* Obertura, op.16

Leonard Bernstein:

- Obertura *Candide*
- Tres episodis de ball d'*On the town*
- Divertimento
- Quatre dances de *West Side Story*

Quatre obres per celebrar el centenari del seu naixement

Clàssics Argentins

25 de febrer de 2018 — **Teatre-Auditori la Massa - Vilassar de Dalt**

2 de març de 2018 — **Teatre-Auditori Sant Cugat**

Simfònica Sant Cugat

Bandoneon solista: **Marcelo Mercadante**
Piano solista: **Juan Esteban Cuacci**
Director convidat: **Santiago Serrate**

PROGRAMA

Flamenco de **Lluís Benejam**

Obres de **Mercadante&Cuacci**

Suite del ballet *Estancia* de **Alberto Ginastera**

Otoño porteño de **Astor Piazzolla**

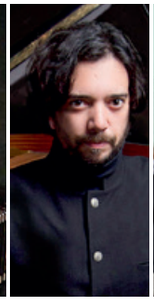
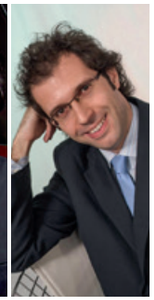

Festival Beethoven

25 de març de 2018 — **Teatre-Auditori la Massa - Vilassar de Dalt**

Simfònica Sant Cugat

Piano solista: **Javier Laso**
Director: **Josep Ferré**

PROGRAMA

Obertura *Coriolà*

Concert per a piano i orquestra nº4

Simfonia nº1

Concert de Sant Jordi

22 d'abril de 2018 — **Teatre-Auditori la Massa - Vilassar de Dalt**

23 d'abril de 2018 — **Teatre-Auditori Sant Cugat**

Simfònica Sant Cugat

Director: **Salvador Brotons**
amb soprano, barítion, narrador i cor.

PROGRAMA

Alimara de **Manuel Oltra**

Poema romàntic de **Joan Lamote de Grignon**

Cantata de Randa de **Salvador Brotons**.
Dedicada a Ramón Llull, amb motiu dels 700 anys de la mort de l'escriptor i pensador mallorquí.

Teatre-Auditori
Sant Cugat

Veniu a compartir la música en viu als magnífics auditoris de Sant Cugat i Vilassar de Dalt

Teatre-Auditori La Massa
de Vilassar de Dalt

©Simón Garcia | arqfoto.com

La bona música ben a prop teu

Orquestra Simfònica Sant Cugat

TEATRE AUDITORI SANT CUGAT

LA MASSA TEATRE - AUDITORI VILASSAR DE DALT